

1. Aşağıdaki görselde 24 maske bulunmaktadır. Bu maskeleri aynı anda göremez ve onlara odaklanamayız. Bunun en temel hayatta kalma içgüdülerimizden biri olduğunu söyleyebiliriz.

Sinirbilimci Susana Martinez-Conde'ye göre görsel korteksimizdeki nöronlar, sınırlı bir bant genişliğine sahip. Bu nedenle de beynimiz, gördüğümüz tüm nesnelere değil, hayatta kalmamızı sağlayacak detaylara odaklanıyor. Örneğin; bir caddeye karşıdan karşıya geçerken tüm nesnelere yerine otomobillere odaklandığımızdan, doğru şekilde hareket edebiliyoruz. Yani bu görselde muhtemelen nesnelere arasında kalmış ve işlevinden farklı bir şekilde kullanılmış maskeler, odak noktamızın dışında kaldı ve ilk bakışta onları fark etmemiz mümkün olmadı.

Metne göre hangi maskeyi bulurken "görsel korteksimizdeki nöronların bant genişliklerinin sınırlı olması"ndan etkilenebiliriz?

- A) Halı desenlerindeki maskeler
- B) Erkeğin yüzündeki maske
- C) Tekne yelkenindeki maske
- D) Bitki yapraklarının arasındaki maske

2.

Tarih Çocukla Başlar

“Ey insan, insan ey!
Aklın erdi de
Dünyanın güneşin
Güneşin kendi etrafında
Döndüğüne
Bilemedin, bilemedin tarihin
Çocukla başladığını!”

Bu şiirde geçen “başlamak” sözcüğü, aşağıdaki anlam ve örneklerin hangisiyle örtüşmektedir?

- A) Görünmek: Köyün doğu girişinden hemen sonra verimli tarlalar başlardı.
- B) Etkisini göstermek: Kış başlarken yapraklar döküldü.
- C) Olmak, oluşmak, ortaya çıkmak: Şiirimiz, milletimizin Anadolu’daki varlığı ile başlar.
- D) Çalışır, işler, yürür duruma girmek: Okuldan hemen sonra iş hayatı da oldukça başarılı başladı.

3. 1995’te Cahit Arf’ın 85. doğum yıl dönümü onuruna düzenlenen bir sempozyuma katılmışım. Toplantı salonunun lobi-sinde matematikçilerle söyleşen Cahit Arf’ın şu sözlerini anımsıyorum: “Yaşar Kemal’in *İnce Memed*’i çok güzel; eğer edebî bir metin değil de matematiksel bir metin olarak yazılabilsen, ben onu matematik diliyle iki sayfada yazmak isterdim.” Bu fantastik espri, matematik dilinin (1) niteliğine vurgu yapıyordu. Ama o gün, o ayaküstü sohbette bu esprinin gerçekleşmesi kurgusu üzerine de konuşulmuştu. Hiçbir çeviriye gerek kalmadan her ülkede, matematiği bilen herkesin *İnce Memed*’i okuyabileceği şakası yapılmıştı. Kuşkusuz bu şaka, matematik dilinin (2) kaynaklanıyordu.

Bu metnin anlam bütünlüğünü sağlamak için yay ayrıçla numaralanmış yerlere sırasıyla aşağıda verilenlerden hangisi yazılmalıdır?

- A) gerçeklik - güncelliğinden
- B) ritmik - basitliğinden
- C) kesinlik - netliğinden
- D) ekonomik - evrenselliğinden

4. Burak, Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük sayfasında “dolu” sözcüğünü aratmış ve aşağıdaki ekran ile karşılaşmıştır.

dolu (I)

isim

Havada su buğusunun birden yoğunlaşıp katılaşmasından oluşan, türlü irilikte, yuvarlak veya düzensiz biçimli buz parçaları durumunda yere hızla düşen bir yağış türü:

“Dolu ekinlerini vurmuşsa bir yıl aç demektir.” - Tarık Buğra

dolu (II)

1. **sıfat** İçi boş olmayan, dolmuş, meşbu, pür, boş karşıtı:
Su ile dolu bir şişe.
2. **sıfat** Bir yerde sayıca çok:
Dağda keklik dolu.
3. **sıfat** Boş yeri olmayan, her yeri tutulmuş olan:
“Haftaya pazartesiye kadar bütün uçaklar dolu” - Atilla İlhan
4. **sıfat** Boş vakti olmayan, meşgul:
Bugün doluyum.
5. **sıfat** Çok olan (iş, uğraş, olay vb.).
6. **sıfat** İçinde atılacak mermisi bulunan (top, tüfek, vb. ateşli silahlar):
Tabanca doludur, dikkat edin.
7. **sıfat** Tornacılıkta delik açılmamış (gereç).
8. **sıf. mecazat** Bir duygunun güçlü etkisinde olan.
9. **isim, eskimiş** İçki doldurulmuş bardak.

Ekrandaki bilgilerden hareketle Burak, aşağıdaki yorumlardan hangisini yaparsa doğru bir çıkarımda bulunur?

- A) Ses bakımından birbirinin aynısı olan ancak anlamları birbirinden tamamen farklı olan sözcükler arasındaki anlam ilişkisine “eş seslilik” adı verilir. Sözcük, ses bakımından aynı olduğu hâlde farklı anlamlar kazanmıştır ve bu özelliğe sahiptir.
- B) Bilim, sanat, spor, meslek gibi çeşitli alanlarda belli bir kavramı ifade eden/ karşılayan sözcüklere “terim” denir. Bu sözcük; herhangi bir bilim, sanat, spor ya da meslek dalında kullanılmamaktadır, dolayısıyla sözcüğün terim özelliği yoktur.
- C) Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara “mecaz anlam” denir. Mecaz anlamda kullanılan sözcükler genellikle soyut anlam kazanır. Bu sözcüğün mecaz anlamı yoktur.
- D) Karşıt kavramları karşılayan, birbirleriyle çelişen anlamlar içeren sözcüklere “zıt anlamlı sözcükler” denir. Sözcüğün III numaralı anlamı bakımından karşıtı “tenha” sözcüğüdür.

5.

100 Milyon Farklı Rengi Görebilen Concetta Antico ile Tanışın
Gözlerinde dördüncü bir koni hücre sine daha sahip olan Concetta Antico adlı kadın, normal bir insanın göremediği yaklaşık 99 milyon rengi görebiliyor! Normal insanların görebildiği renk sayısının ise 1 milyon civarında olduğu tahmin ediliyor. Concetta Antico, normal insanlardan çok daha fazla rengi görebilmesini sağlayan ve oldukça ender görünen bir duruma sahip. Tetrakromat olan kadın, gözlerinde normal üç koni hücre sine ek olarak dördüncü bir koni hücre sine daha sahip. Ortalama bir insan yaklaşık bir milyon renk görebilirken gözlerinde fazladan bir koni hücre sine sahip olan tetrakromatlarda bu sayı 100 milyona çıkıyor. Bu da Concetta Antico gibi bu farklılığa sahip olan kişilere, normal insanların hayal edemeyeceği bir görüş yeteneği sağlıyor. Gözün renklerden sorumlu olan kısmı olan koni hücreleri; ışığın belirli dalga boylarını emmek, soğurmak ve bunları beyne iletmek için tasarlanmış yapılar olarak tanımlanıyor. Tetrakromasi durumunun ise X kromozomundaki mutasyonlardan kaynaklandığı düşünülüyor. X kromozomunda meydana gelen bu durum, kişilerin daha fazla veya daha az sayıda renk görmesini sağlıyor. Bu mutasyonlar erkeklerde ortaya çıktığında çoğunlukla onları renk körü yaparken kadınlarda ise her iki X kromozomunda da mutasyon olması durumunda tetrakromat olma olasılığını artırıyor.

Bu haber metninin yazarı, anlatımı sırasında aşağıdakilerden hangisine diğerlerinden daha fazla başvurmuştur?

- A) Koşul bildiren cümle
B) Karşılaştırma cümlesi
C) İhtimal bildiren cümle
D) Bir kavramı tanımlayan cümle

6. Aşağıda ünlü edebiyatçılarımızdan Memduh Şevket Esendal'ın kızına yazdığı mektuptan bir bölüm yer almaktadır.

Canım Kızım,
Ben iyi bilmiyorum ama öyle sezinliyorum ki sen iki meslekte başarı gösterebilirsin. Bunun biri, Ahmet gibi hekimlik, öteki de edebiyatçılık. Sanıyorum ki ikincisinde daha çok başarı gösterirsin. Bir kadına da iyi bir yazarı olmak yakışır. Orijinal piyesler, komediler, sinema romanları yazmak; hikâyeler, çocuklara kitaplar yazmak hoş bir şeydir. Bu da biraz okumak, usanmamak ve biraz da yaş yaşamakla olur. Kendine yazarlıkta bir tip bulmalı. Bunun kadınlara faydası, ömür boyunca vardır. Hiçbir işi kendisine mal etmemiş bir adam derin bir boşluk ve sonsuz üzüntüler içinde kalır. Hiçbir şeyle de kendini avutamaz. Gençlik, güzellik, sevgi... Bunlar geçer. Bunlar geçtikten sonra da insan gene yaşar. Böyle günde yazılar, adamı yaşatır, sevindirir. Yapacak bir işi olan adam çok yaşar, kolay kolay hasta olmaz.

Buna göre Memduh Şevket'in kızına vermek istediği mesaj, hangi özdeyiş (vecize) ile örtüşmektedir?

- A) Devler gibi eserler bırakmak için karıncalar gibi çalışmak gerekir. (Necip Fazıl Kısakürek)
B) Baş+arı: "Baş" olmak için "arı" gibi çalışmak gerekir. (Mümin Sekman)
C) Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır. (Honore Balzac)
D) Ne kadar çok çalışırsan o kadar mesut olursun. (Charles Dickens)

7. Bu başlığa kaşar peynirini de eklemek isterdim ama onun çayla simidin dostluğu karşısında silinip ikinci planda kalması daha doğru. Çünkü çay ile simidi beraber bulduğumuz günler eksik değil ama üçünü bir arada bulmak? Belki çayı da simitten ayırmak doğru idi. Yalnız simitten, sabahın o leziz insan icadı yemişinden söz açmalıydım. Ama ne yaparsın, çaya kıyamadım. Simidin yanında o da ikinci planda kalıyor ama dostlukları da samimi bir dostluktur. Hiçbir kahvaltı, simitle çayın yerini tutamaz. Ballı, reçelli hatta “paplımus”lu kahvaltılarının sonunda sokağa bir otomobile çıkmayan insan varsa kızılır öylesine. Bu çeşit kahvaltıdan sonra ayaklarınız ıslanmadan otomobile atlamalısınız.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçü Bir Arada
B) İnsan İcadı Leziz Yiyecek
C) Simitle Çay
D) Kahvaltının Vazgeçilmezleri

8. **Gazeteci: (I) - - - -**

Selim İleri: Eskiden öyle değildi. “Her Gece Bodrum”un yayımlandığı zamanlar... Şimdi biraz öyle galiba. İmza günlerinde bunu açıkça görüyorum. Çoğunlukla hanımlar... Genç erkek okurum pek yok. Zaten Türkiye’de erkekler genellikle politika, tarih vb. türlerde okuyorlar.

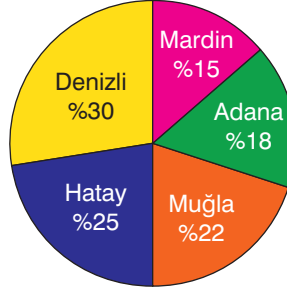
Gazeteci: (II) - - - -

Selim İleri: Gerek hikâyede gerek romanda hiçbir plan çıkarmıyorum. Belki bu bir hata, işi de zorlaştırıyor ama plan çıkarıp da o planının sınırları içinde kalmak, bir cenderenin içine girmiş gibi yapıyor beni. Biraz olurluna bırakarak gidiyor, sonra başa dönüp yeni baştan yazmaya koyuluyorum.

Yazar Selim İleri ile yapılan yukarıdaki söyleşide gazetecinin sorduğu sorular, hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) I. Sizin okurlarınızın çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor değil mi?
II. Yazılarınız nasıl doğar, gelişir ve kâğıda aktarılır?
- B) I. Okur kitlenizi kimler oluşturuyor?
II. Yazılarınıza başlarken nasıl bir yol izlersiniz?
- C) I. Erkek okurlarınız hangi tür eserlerden hoşlanıyor?
II. Hikâye ve roman türünü yazarken dikkat ettiğiniz ortak ya da farklı noktalar var mı?
- D) I. Okurlarınızın çoğunluğunu kadınların oluşturmasının sebebi nedir?
II. Yazma süreciniz nasıl başlayıp nasıl noktalanıyor?

9. Aşağıdaki grafikte zeytinyağı tüketiminin 2020 yılında en fazla olduğu ilk beş il verilmiştir.

Verilen grafik dikkate alındığında aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Mardin ve Adana'nın zeytinyağı tüketim oranlarının toplamı Denizli'den azdır.
- B) Denizli'de kişi başına düşen zeytinyağı miktarı, daha fazladır.
- C) Mardin, Türkiye'de zeytinyağı tüketiminin en az olduğu ildir.
- D) Muğla, zeytinyağı tüketiminde Türkiye'de üçüncü sıradadır.

10. Bir yargıyı, bir düşünceyi ya da öneriyi çürütme, değiştirme amacıyla yazılan yazılarda kullanılan anlatım biçimine "tartışmacı anlatım" denir. Bu anlatım biçiminde önce üzerinde durulan düşünce, yargı ya da öneri ortaya konur. Sonra da düşüncenin neden doğru olmadığı, geçersiz olduğu tartışılır.

Verilen açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde tartışmacı anlatım yoktur?

- A) Ülke kalkınmasına kentlerden mi, köylerden mi başlanmalı? Bence köylerden başlanmalı. Kentlerde insanlar nasıl olsa daha bilinçli. Kentlerdeki kalkınmışlık oranı, köylere göre daha yüksek. İşe en temelden yani köylerden başlanırsa güçlü bir kalkınma olur. Çünkü köyler bilinçlenirse tarım daha bilinçli yapılır, üretim artar, şehirlere göç azalır. Bilinçli köylüler, teknik donanımı yüksek bir tarımla daha kaliteli ve daha fazla ürün yetiştirir. Bu, hem işsizliğin azalmasını hem ülkenin tarımda güçlü olmasını sağlar. Ayrıca köylerdeki kalkınma olumlu anlamda kentleri de etkileyecektir.
- B) Masallar için "çocuklara eğlenceli metinler" gözüyle bakılır. Halbuki masallar çocuklara hayatı öğretir. Çocuklar, hayatta iyilerin yanında kötülerin de olduğunu farkına varırlar. İyiler ve kötülerin mücadelesinde çocuğun tuttuğu taraf bellidir. İnsanların yaradılışında bencillik, kıskançlık, açgözlülük olmasına rağmen çocuk, masallarda bu özelliklere sahip olmayan varlıklarla kendini özdeşleştirir. Bu açıdan bazı değerlerin çocuğa aktarılmasında masal çok önemli bir vasıta dır.
- C) Üzüm, içeriğinde bulunan çok miktardaki şekerden dolayı kalori değeri fazla olan bir gıda maddesidir. Çeşitli mineral maddelerden ve vitaminlerden yana zengin olan üzümün, insan sağlığı açısından birçok faydası çeşitli bilimsel çalışmalar ışığında ortaya konmuştur. Üzüm tüketimine bağlı olarak bağışıklık sistemi güçlenmekte, böbreklere ve karaciğere yüklenmiş olan fonksiyonların gerçekleşmesi kolaylaşmakta, karaciğer hastalıkları ve kansızlığın tedavisi söz konusu olabilmektedir.
- D) Kimi şair ve yazarlar, yazdıklarını anlayabilmek için okurların çaba harcamasını, zorlanmasını isterler. Bence bu, kendini beğenmişliktir. Yazdıklarımı anlayabilmek için okur zorlanacağına, onları anlatabilmek için ben zorlanmalıyım. Bence okur bir kitabı, bir yazıyı okurken salt anlamak için değil, okuyup anladıktan sonra birtakım sonuçlar çıkarabilmek için çaba harcamalıdır.